

Edinost

Glasiło političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leto 24 K. pol leta 12 K. 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarna tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-brailnični račun št. 841.652.

TELEFON šte. 1157.

Brzjavne vesti.

† Princesinja Marija Beatrica Bourbonška.

GORICA 18. Danes je v starosti 82 let za srčno kapjo umrla tukaj princesinja Marija Beatrica Bourbonška, rojena nadvojvodinja avstrijska-este.

Ogrska kriza.

BUDIMPEŠTA 18. Na včerajšnji sklep razpuščenega koalicijskega odbora je bil priobčen oficijozen odgovor, ki pobija točko za točko sklep koalicijske ter prihaja do zaključka, da je odbor v resnici izdajal protizakonita navodila in ukaze, da si je usurpiral pravice oblastni, da je izvrševal prepovedana dejanja, da si je prilastil pravice eksekutive in si prisvajal vse zakonodajstvo. Ako koalicijski odbor vse to taji, tedaj obsoja sam svoje občeškodljivo delovanje.

Štrajk rudarjev na Francoskem.

PARIZ 18. Na razgovoru med delegati štrajkovskih rudarjev in zastopniki rudarskih družb so poslednji izjavili, da povišajo radi javnega miru plačo za 10 oziroma 5%. Zastopniki delavcev so si pridržali odločitev, izjavivši, da se morajo prej posvetovati z rudarji.

Parnik „Caproca“ se razbil.

VIGO 18. Hamburški brzi parnik „Caproca“ se je na svojem potu iz Amerike na višini Viga razbil. Popotniki in posadki so se rešili.

Potres na Formozi.

TOKIO 18. V Kagi na Formozi je silen potres porušil več sto hiš. Več sto oseb je bilo ubitih oziroma ranjenih.

Grozen vihar v Braziliji.

RIO DE JANEIRO 18. Silen vihar je povzročil poplavo, vsled česar se je porušilo več hiš. Okolu 20 oseb je mrtvih oziroma ranjenih. V Petropolisu se je porušilo okolu dvanajst hiš, okolu petdeset oseb je ubitih oziroma poškodovanih.

Dogodki v Rusiji.

Poročnik Schmidt.

SEBASTOPOL 18. Poročnik Schmidt je uležel proti smrtni obsodbi rekurz na kasacijsko sodišče.

SEBASTOPOL 18. Admiral Čuknin je kasacijsko prošnjo poročnika Schmidta odbil ter spremenil smrtno kazen. Schmidt ne bo obešen, ampak ustreljen.

PODLISTEK.

Prokletstvo.

Zgodovinski roman Avgusta Šenoa. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomić.

Prevel M. C. Š.

V ta hip se je zasvetila druga bombardna nad glavami množice.

— Za Boga, kaj je to? Navstajal je grozen krik in ljudstvo je razbežalo z mesta, na katero je mogla pasti goreča kroglica.

— To je maslo s kapiteljske strani! je zakričal nekdo iz množice.

— Pa na sam sveti večer... ali se ne bojijo Boga? je pripomnila neka stara Gričanka in je vila roki.

— Orožje v roke, pa na zid, bratje! je zakričal Živan Banković, prihitevši z dvema mestnima orožnikoma.

— Na zid, vam pravim, ker pride še huje. Ali ne vidite, da mečejo bombe v mesto, da nas požgo, uničijo?! Za menoj, bratje! Vsi za menoj!

Ves Grič se je dvignil po konci. Ljudje so grabili po lokih in kopju in so hiteli na zid. Na onem delu zida, nad katerim so letale bombe, so že vrveli

Ogrska kriza.

— Kallayev sin se je odrekel častniške časti. Friderik Kallay, sin bivšega skupnega finančnega ministra, husarski nadporočnik, je položil častniško čast ter odposlal predsedniku Košutove stranke odprto pismo, v katerem pravi, da je to storil iz ozira na sedanje dogodke na Ogrskem, izlasti pa radi tega, ker se je domobranstvo upotrebljalo na razpustu zbornice.

Pridružuje se stranki velikega Lajoša Košuta, ker je mnenja, da mu bo možno v tem taboru najbolje delati za blagor svoje mučene siromašne domovine.

Inventarizacija na Francoskem.

Novi francoski minister za notranje stvari je izdal naredbo, da ni smeti več povodom inventarizacije cerkvenega premoženja uporabljati oborožene sile. To odredbo smatrajo opozicijski listi kakor umikanje vlade pred inventarizacijo. Omenjeni listi pravijo, da zamorejo biti katoliki s tem uspehom zadovoljni, ki da je pa le prehodne naravi.

Vlada je sedaj popustila le zato, ker se bližajo parlamentarne volitve, da se ljudstvo v interesu radikalnih poslancev pomiri in da se prepreči vsako prelivanje krvi. Ako zmagajo na volitvah radikali, tedaj izda vlada v stvari inventarizacije zopet stroge odredbe.

Konferenca v Algecirasu.

Pariški »Journal« poroča iz Algecira, da sta francoski in nemški delegat imela važno posvetovanje. Nemčija je baje stavila take pogoje, da bo možno priti do sporazuma.

»N. Fr. Presse« pa javlja iz Pariza, da je minister unanijih stvari Bourgeois odposlal francoskemu delegatu Revoilu nov predlog o kompromisu Francije glede maročanske policije.

Drobne politične vesti.

Mestne občinske volitve v Zagrebu. V soboto se je vršila volitev v III. volilnem razredu. Glasov poročila iz Zagreba je v tem razredu zmagala stranka »čistih« (Frankovcev).

Sredozemsko potovanje angleškega kralja. »Petit Parisien« poroča iz Londona, da kralj Edvard ne obišče Španske, kakor je bil to namenil,

oboroženi meščani, utikajoči goreče baklje v razpokline zidu, da razsvetlijo neprijateljsko zasedo.

Sedaj je še tretja bombardna zletela v zrak in je iz nad glav grških zopet udarila nekje v mestu.

— Streljajte z loki! je zagrmel Živan na zidu in podobno dežju so se usule, sikajoče skozi nočni mrak ostre strele na škofove kmete.

— Streljajte! je zaoril iz pol zidu glas Grge Prišina.

— Tako! Tako! Streljajte... Morite!... je kričal škof iz za oreha.

In strele so letele sem in tja, vedno huje, vedno gostejše. Nekoliko kmetov, ki so bili brez zavetja, je bilo ranjenih. Oni, ki so bili poleg metala, da so metali bombe v mesto, morali so naenkrat zbežati s strojem, ker so strele začele padati na njih kakor toča. Škof Ivan je stal nepremično za orehom in se ni upal niti za hip pogledati iz za svojega skrivališča.

Na zidovih in pod zidovi se je glasil nočni krik in hrup. Nad Gričem sta se vila dim in plamen od zapaljenih hišic, ki jih je bil zajel ogenj. Jadikovanje žensk in krik otrok sta se širila po mestnih ulicah, a zvon »loterščak« je zvonil neprestano, včasih kakor da milo toži, včasih kakor da sklicuje svoje, vspodbujaje jih na borbo, na odpor.

ter da ostane v Biarritzu. Iz Biarritza odputuje potem naravnost v Marsiljo, kjer se ukrca na svojo jahto za potovanje po sredozemskem morju. Na tem potovanju bosta najbrž kralja spremljali kraljica Aleksandra in princesinja Viktorija. Kralj se vdeleži olimpijskih iger v Atenah ter dovrši potem svoje pomorsko potovanje v Benetkah. Iz Benetk se kralj po kopnem vrne v London.

Dogodki v Rusiji.

Gibanje Marijanitov na Rusko-Poljskem.

Iz Varšave poročajo: V Lasni so marijanitje (nova sekta med katoliškimi Poljaki) odnesli svetotajstva iz tamošnje cerkve. Vsled tega sta prišla v Lasno odposlanca nadškofa, svečenika Kajuhšto in Wierzeski, da zapečatita onečaščeno cerkev. Na pečatenju so prisostvovali krajni sodnik in cerkveni upravitelji. Prebivalstvo, ki je na strani marijanitov, je nadškofova odposlanca sovražno vsprejelo. Kmetje, alarmirani po zvonjenju, so hitro prišli na lice mesta. Množica je bila oborožena s poleni in železnimi palicami. Kričali so v enomer: »Mi nočemo nadškofa, mi imamo svojega marijanitskega župnika, mi nočemo nobenega drugega duhovnika!« Množica je duhovnika Wierzeskega vrgla ob tla, in mu s železno palico prebila glavo. Isto tako so vrgli ob tla tudi Kajuhšto ga obdelovali s pestmi, in mu raztrgali vso obleko. Le z velikim trudom se je prebivalcem sosedne občine posrečilo, iztrgati iz rok razjarjene množice oba duhovnika.

Umirovljeni generali.

Kakor javljajo iz Petrograda, je bilo v zadnjem času radi nesposobnosti umirovljenih 61 divizijskih generalov.

Mandžurija.

Berolinski »Lokal Anzeiger« javlja iz Moskve: Načelnik borznega odbora v Vladivostoku poroča listu »Ruskoje Slovo«, da postaja protiruska in šovinistiška stranka na Japonskem čim dalje bolj uplivneja in da zahteva, da se čim prej izprazni Harbin in severna Mandžurija. Zato da je kitajska zbrala v Kirinski guberniji močno vojaštvo in organizirala veliko število Čunguzov. V pravi Mandžuriji se čim dalje bolj širi protirusko gibanje.

— Sedaj mislim, da se moremo vrniti, prečastni gospod! je rekel Grga Prišlin, pristopivši k škofu. Nismo prišli, da uderemo v mesto, a naši ljudje se tu zastoj bore.

— Prav praviš, je odgovoril škof. Tu ni ravno prijetno stati. Pojmo — za danes je dovolj.

Trobenta škofove čete je zatrobil in kmetje so se začeli polagoma umikati.

— Proklet bodi! Proklet! se je glasilo sedaj z zidu, a strele razjarjenih Gričanov so sikale in letele kakor besne za umikajočim se škofom in njegovimi kmeti.

— Bežimo! Bežimo! Grga! je silil škof naprej tiraje za seboj svojega župana, ki ga je za roko vodil niz brdo. — Ali si čul, kaj, kriče: proklet bodi!... čuješ-li — bežimo... bežimo!

Prišli so do pisanega mostu. Na eni strani so čakali tu konjeniki svojega gospodarja, na drugi pa se je zbrala gruča ljudi. Bil je to ves kapitelj, vsi kanoniki s svojimi slugi, nosečimi baklje v rokah.

— Kje je škof? Kje je škof? so kričali kakor v en glas kanonik Lancelot, Ivan iz Moravca in Nikola Magjar, potiskajoči se v škofovo četo.

— Tu sem, tu sem... se je oglasil škof Ivan, stopivši naprej iz-med svojih. — Ha, vi ste to, kaj hočete vi?

Domače vesti.

Zabavni vlak, ki odide danes popoldne ob 2. uri 29 min. s postaje pri sv. Andreju v Kozino-Divačo, se ustavi tudi v Ricmanjih, istotako vlak, ki pride zvečer ob 9. in pol uri na postajo pri sv. Andreju.

Predavanje g. dra Dereanija. Rakor smo včeraj javili, je na poziv »Ljud. odra« imel v soboto v »Delavskem domu« g. dr. Dereani iz Gorice poučno predavanje o predmetu: »Kako si ohranimo svoje oči dobre in zdrave«. Gospod doktor je ob veliki pozornosti poslušalcev zanimivo in vsakomur razumljivo razvil svoj predmet. S plastičnimi izgleidi iz življenja je pokazal, koliko nevolje prizadeva človeku nepazljivost na najplemenitejšem delu človeškega telesa. Na nenavadno jasen način je razložil sestavo oka, obrnivši pozornost poslušalcev na posamezne najvažnejše dele.

Potem je z zares pohvalno jasnostjo razložil vse najvažnejše nevarnosti, ki prete oku ter izlasti opozarjal na nevarnost, ki prete od pojedinih očesnih bolezni, izlasti od trahome pojedincu, rodbini in vsemu društvu. Nadalje je govoril o očesnih katarjih in »solnčnem miku« in vse to ilustriral s živimi slikami iz življenja, ki so kazale praktičnega zdravnika, ki se je z ljubeznijo posvetil svojemu poklicu. Opozoril je na važnost, ki obstoja v tem, da naj bi vse učence v šoli pregledal zdravnik, da bi se ne dogajalo, da učitelj grdo postopa z kratkovidnimi učenci, oziroma da se prepreči, da ne bi učenci, ki bolujejo na kaki nalezljivi očesni bolezni, okuževali svojih sošolcev. Omenil je končno nevarnosti, ki prete človeškemu oku v šoli, doma, na ulici, v tovarnah, pri pisanju, čitanju i. t. d. ter podal tozadevna navodila, kako da moramo svoje oči varovati.

Bencin skrivajte! Mnogokje imajo bencin za snaženje obleke. Malomarni ljudje ga puščajo v steklenici, kje na oknu, ormari, oziroma kje drugod v takem kraju, da ga lahko otroci dobijo. To je nevarno. Prvič, ker lahko eksplodira, oziroma se vname, drugič pa, ker ga lahko ta ali oni otrok pije, misleč, da je kaka pijača. V listu »Münch. Medicin. Wochenschrift« čitamo značilen slučaj. Neka triletna deklica je dala v nenavzočnosti matere svojemu enoinpolletnemu bratcu piti iz steklenice, ki je bila v kuhinjski omari. Mislila je, da

— Prišli smo po-te, gospod škof, je spregovoril kanonik Lancelot in glas se mu je tresel od razburjenja da te odvrnemo od zla, od dela, nedostojnega tebe.

— Vi se mešate v moje stvari, vi, k vas nič ne briga to? je zakričal škof.

— Kako da nas ne briga? se je odločno oglasil Ivan iz Moravca. — Ti sramotiš nauk Odrašenikov, onečesčaš največi praznik svete naše cerkve.

— Nisi vreden, da si pastir svoje črede — je dodal Nikola Magjar ježno.

— Črede?... Ha, ha, ha! se je zasmejal škof Ivan besno. Jaz nimam črede — kaj govoriš brat Nikola? — to je le jata volkov, h katerim spadaš tudi ti in tvoji tovariši. Proč od mene! Naprej ljudje!... Naprej! In škof je razširil roki, kakor da se hoče otresti svojih napadalcev, pohitel je naprej, a kmetje zanjim in gotem konjeniki.

Kanoniki so stali in nemo gledali za svojo glavo. Tam gori na grških hišicah je še vedno pustošil besni ogenj, sukal se je dim, čulo se bučenje, krik in javkanje, a na zidovih so stali še oboroženi ljudje, ki so kričali obupno: Proklet bodi!

(Pride še.)

